A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2013. június 27.*

„Szellemi és ipari tulajdon — Szerzői és szomszédos jogok az információs társadalomban — 2001/29/EK irányelv — Többszörözési jog — Méltányos díjazás — A »papíron vagy hasonló hordozón történő, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözés« fogalma — A jogsértő cselekmények megakadályozását, illetve korlátozását szolgáló, rendelkezésre álló műszaki intézkedések alkalmazása elmulasztásának következményei — A másolatkészítés hallgatólagos vagy kifejezett engedélyezésének következményei”

A C-457/11–C-460/11. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Bundesgerichtshof (Németország) a Bírósághoz 2011. szeptember 5-én érkezett, 2011. július 21-i határozataival terjesztett elő az előtte

a **Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort)**

és

a **Kyocera**, korábban Kyocera Mita Deutschland GmbH,

az **Epson Deutschland GmbH**,

a **Xerox GmbH** (C-457/11),

a **Canon Deutschland GmbH** (C-458/11),

valamint

a **Fujitsu Technology Solutions GmbH** (C-459/11),

a **Hewlett-Packard GmbH** (C-460/11)

és

a **Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort)**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, J. Malenovský (előadó), U. Lõhmus, M. Safjan és A. Prechal bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. október 22-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort) képviseletében U. Karpenstein, G. Schulze és R. Staats Rechtsanwälte,

– a Fujitsu Technology Solutions GmbH képviseletében C. Frank Rechtsanwalt,

– a Hewlett-Packard GmbH képviseletében G. Berrisch és A. Strowel Rechtsanwälte,

– a Kyocera (korábban Kyocera Mita Deutschland GmbH), az Epson Deutschland GmbH, a Xerox GmbH és a Canon Deutschland GmbH képviseletében C. Lenz és T. Würtenberger Rechtsanwälte,

– a német kormány képviseletében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében D. Hadroušek, meghatalmazotti minőségben,

– a spanyol kormány képviseletében N. Díaz Abad, meghatalmazotti minőségben,

– Írország képviseletében D. O'Hagan, meghatalmazotti minőségben,

– a litván kormány képviseletében R. Mackevičienė és R. Vaišvilienė, meghatalmazotti minőségben,

– a holland kormány képviseletében B. Koopman, C. Wissels és M. Bulterman, meghatalmazotti minőségben,

– az osztrák kormány képviseletében A. Posch, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– a finn kormány képviseletében M. Pere, meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében L. Seeboruth, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Malynicz barrister,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Samnadda és F. Bulst, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2013. január 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanács irányelv (HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.) 5. és 6. cikkének értelmezésére vonatkoznak.

2 E kérelmeket a C-457/11. sz. ügyben a Verwertungsgesellschaft Wort („VG Wort”) és a Kyocera, korábban Kyocera Mita Deutschland GmbH (a továbbiakban: Kyocera), az Epson Deutschland GmbH (a továbbiakban: Epson), valamint a Xerox GmbH (a továbbiakban: Xerox) között, a C-458/11. sz. ügyben a VG Wort és a Canon Deutschland GmbH között, a C-459/11. sz. ügyben a Fujitsu Technology Solutions GmbH (a továbbiakban: Fujitsu) és a VG Wort között, a C-460/11. sz. ügyben pedig a Hewlett Packard GmbH és a VG Wort között folyamatban lévő azon peres eljárásokban terjesztették elő, amelyek tárgya az e cégek által nyomtatók és/vagy szkennerek, valamint személyi számítógépek értékesítése után a VG Wort részére fizetendő díjazás volt.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2001/29 irányelv (2), (5), (35), (36), (39) és (52) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(2) Az Európai Tanács 1994. június 24–25-i korfui ülésén hangsúlyozta, hogy az információs társadalom európai fejlődésének elősegítése érdekében szükséges egy közösségi szintű, átfogó és rugalmas szabályozási keret létrehozása. Ehhez többek között az új termékek és szolgáltatások belső piacának kialakulása is szükséges. E szabályozási keret létrehozása céljából több fontos közösségi jogi rendelkezést elfogadtak már, és továbbiak elfogadása folyamatban van. A szerzői jog és a szomszédos jogok e tekintetben fontos szerepet játszanak, mivel ezek védik és ösztönzik az új termékek és szolgáltatások fejlesztését és forgalmazását, valamint azok alkotói tartalmának létrehozását és felhasználását.

[…]

(5) A műszaki fejlődés megsokszorozta és változatosabbá tette a szellemi alkotás, a gyártás és az értékesítés lehetőségeit. Ha nincs is szükség új fogalmakra a szellemi tulajdon védelme területén, a szerzői jogot és a szomszédos jogokat szabályozó jelenlegi jogszabályokat módosítani kell, és ki kell egészíteni úgy, hogy megfeleljenek a gazdasági adottságoknak, így például az új felhasználási módoknak.

[…]

(35) A kivételek vagy korlátozások egyes eseteiben a jogosultaknak méltányos díjazás jár, hogy ezáltal a védelemben részesülő műveik és egyéb teljesítményeik felhasználása ellenében megfelelő ellentételezésben részesüljenek. E méltányos díjazás formájának, részletszabályainak és lehetséges mértékének megállapításánál figyelembe kell venni minden egyes eset sajátos körülményeit. A körülmények értékelésénél alkalmazható szempont lehet a jogosultaknál az érintett cselekmény miatt felmerülő esetleges kár mértéke. Amennyiben a jogosultak már valamilyen formában – például egy felhasználási díj részeként – díjazásban részesültek, külön vagy további díjazás őket nem illetheti meg. A méltányos díjazás mértékének megállapításakor teljes egészében figyelembe kell venni az ezen irányelv szerinti műszaki intézkedések alkalmazásának mértékét. Olyan helyzetekben, amikor a jogosultat ért hátrány csak minimális lenne, díjfizetési kötelezettség nem keletkezhet.

(36) A tagállamok azokban az esetekben is rendelkezhetnek a jogosultakat megillető méltányos díjazásról, amikor kivételekről, illetve korlátozásokról szóló olyan opcionális rendelkezéseket alkalmaznak, amelyek ilyen díjazást nem írnak elő.

[…]

(39) A magáncélú többszörözéssel kapcsolatos kivétel, illetve korlátozás alkalmazása során a tagállamoknak kellőképpen figyelembe kell venniük a műszaki és gazdasági fejleményeket, különösen a digitális magáncélú többszörözés és a díjazási rendszerek tekintetében, amennyiben rendelkezésre állnak hatásos műszaki intézkedések. Ezek a kivételek, illetve korlátozások nem akadályozhatják a műszaki intézkedések alkalmazását, illetve az intézkedések esetleges megkerülése esetén ezek érvényesítését.

[…]

(52) A magáncélú többszörözésre vonatkozó, az 5. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerint alkalmazott kivétel, illetve korlátozás végrehajtása során a tagállamoknak szintén ösztönözniük kell az ilyen kivétel, illetve korlátozás célkitűzéseinek megvalósítását lehetővé tevő önkéntes intézkedések alkalmazását. Amennyiben ésszerű időn belül nem születnek intézkedések a magáncélú többszörözés lehetővé tételére, a tagállamok intézkedéseket hozhatnak annak érdekében, hogy a kedvezményezettek élni tudjanak az adott kivétellel, illetve korlátozással. A jogosultak által – beleértve a jogosultak és más érdekelt felek közötti esetleges megállapodásokat is –, illetve a tagállamok által hozott intézkedések nem akadályozzák, hogy a jogosultak olyan műszaki intézkedéseket alkalmazzanak, amelyek az 5. cikk (2) bekezdése b) pontjának megfelelően a magáncélú többszörözéssel kapcsolatban nemzeti jogszabályokban szereplő kivételekkel, illetve korlátozásokkal összhangban vannak, figyelembe véve az említett rendelkezés értelmében előírt méltányos díjazás feltételét, valamint a különböző felhasználási feltételek – mint például a másolatok számának ellenőrzése – közötti esetleges különbségtételt az 5. cikk (5) bekezdésével összhangban. Az ilyen intézkedésekkel való visszaélések elkerülése érdekében a végrehajtásuk során alkalmazott műszaki intézkedések jogi védelmet kell, hogy élvezzenek.”

4 A 2001/29 irányelv 2. cikke értelmében:

„A tagállamok biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát:

a) szerzők számára műveik tekintetében;

b) az előadóművészek számára előadásaik rögzítése tekintetében;

c) a hangfelvétel-előállítók számára hangfelvételeik tekintetében;

d) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és többszörözött példányai tekintetében;

e) a műsorsugárzó szervezetek számára műsoraik rögzítése tekintetében függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.”

5 Az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik:

„A tagállamok a 2. cikkben szabályozott többszörözési jog alól kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg a következő esetekben:

a) papíron vagy hasonló hordozón történő, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözés tekintetében – a kották kivételével –, feltéve, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek;

b) bármely hordozóra természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés tekintetében, feltéve, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek, amelynek meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy az érintett művel vagy más védelem alatt álló teljesítménnyel kapcsolatban alkalmaztak-e a 6. cikkben meghatározott műszaki intézkedést;

c) a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak, oktatási intézmények vagy múzeumok, valamint az archívumok által végzett egyes többszörözési cselekmények tekintetében, amelyek közvetlenül vagy közvetve sem irányulnak kereskedelmi vagy gazdasági célra;

[…]”

6 Az említett irányelv 5. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a 2. és a 3. cikkben szabályozott jogok vonatkozásában az alábbi esetekben kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg:

a) kizárólag oktatási szemléltetés vagy tudományos kutatás céljából végzett felhasználás, amennyiben lehetséges, a forrás feltüntetésével – beleértve a szerző nevét is –, és az elérni kívánt nem kereskedelmi cél által indokolt terjedelemben;

[…]

n) az adásvételi vagy felhasználási feltételek alá nem eső, a (2) bekezdés c) pontjában említett intézmények gyűjteményeiben nem szereplő műveknek, illetve más védelem alatt álló teljesítményeknek a nyilvánosság egyes tagjai számára közvetítéssel, illetve hozzáférhetővé tétellel, kutatás vagy egyéni tanulás céljából történő felhasználása, az említett intézmények helyiségeiben e célra kijelölt terminálokon;

[…]”

7 Ugyanezen irányelv 5. cikke (5) bekezdésének értelmében:

„Az (1), a (2), a (3) és a (4) bekezdésben foglalt kivételek és korlátozások kizárólag olyan különös esetekben alkalmazhatók, amelyek nem sérelmesek a mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény rendes felhasználására, és indokolatlanul nem károsítják a jogosult jogos érdekeit.”

8 A 2001/29 irányelv 6. cikke előírja, hogy:

„(1) A tagállamok megfelelő jogi védelmet biztosítanak a hatásos műszaki intézkedések olyan megkerülése ellen, amelyet olyan személy hajt végre, aki tudja, vagy kellő gondosság mellett tudnia kellene, hogy cselekményének célja a műszaki intézkedés megkerülése.

[…]

(3) Ezen irányelv alkalmazásában »műszaki intézkedés« minden olyan technológia, eszköz vagy alkatrész, amely rendes működése során alapvetően arra szolgál, hogy a művek és más, jogi védelem alatt álló teljesítmények tekintetében megelőzze, illetve megakadályozza a jogszabályban meghatározott szerzői jog vagy szomszédos jogok, illetve a 96/9/EK irányelv III. fejezetében foglalt *sui generis* jog jogosultja által nem engedélyezett cselekményeket. A műszaki intézkedés akkor minősül »hatásosnak«, ha a jogi védelem alatt álló mű vagy más teljesítmény felhasználását a jogosult valamely hozzáférés-ellenőrzési vagy védelmet nyújtó eljárással – így például kódolással, titkosítással vagy a mű vagy más teljesítmény egyéb átalakításával – vagy olyan másolatkészítést ellenőrző mechanizmus útján ellenőrzi, amely a védelem célját megvalósítja.

(4) Az (1) bekezdésben foglalt jogi védelemre tekintet nélkül, a jogosultak önkéntes intézkedésének – beleértve a jogosultak és más érdekelt felek közötti megállapodásokat is – hiányában a tagállamok megfelelő intézkedésekkel kötelesek gondoskodni arról, hogy a jogosultak a nemzeti jogban az 5. cikk (2) bekezdése a), c), d) és e) pontjának, illetve (3) bekezdése a), b), illetve e) pontjának megfelelően szabályozott kivétel vagy korlátozás kedvezményezettje számára – az adott kivétel, illetve korlátozás érvényesítéséhez szükséges mértékben – az adott kivétel vagy korlátozás kihasználásának eszközeit elérhetővé tegyék, feltéve, hogy a kedvezményezett az érintett jogi védelem alatt álló műhöz vagy más teljesítményhez jogszerűen hozzáférhet.

[…]”

9 A 2001/29 irányelv „Időbeli hatály” című 10. cikke a következőket mondja ki:

„(1) Ezen irányelv rendelkezéseit alkalmazni kell mindazon – ebben az irányelvben említett – művek vagy más teljesítmények tekintetében, amelyek 2002. december 22-én a tagállamok szerzői jogi és szomszédos jogi jogszabályai alapján védelemben részesülnek, illetve amelyek az ezen irányelvben vagy az 1. cikk (2) bekezdésében foglalt védelmi feltételeknek megfelelnek.

(2) Ez az irányelv nem érinti a 2002. december 22. előtt végzett cselekményeket és szerzett jogokat.”

10 Az irányelv 13. cikke (1) bekezdése első albekezdésének értelmében:

„A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2002. december 22-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.”

A német szabályozás

11 A 2003. szeptember 10-i törvény (BGBl. I, 1774. o.) 1. §-ával módosított, a szerzői és szomszédos jogokról szóló, 1965. szeptember 9-i törvény (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz, BGBl. I, 1273. o., a továbbiakban: „UrhG”) 53. §-ának szövege a következő: „Másolatkészítés magáncélra és egyéb személyes célra

(1) A természetes személyek által magáncélra, bármely típusú adathordozóra történő egyedi másolatkészítés feltétele, hogy a másolatok sem közvetve, sem közvetlenül nem szolgálnak haszonszerzési célt, és azokat nem nyilvánvalóan illegális úton készített példány alapján készítik. A másolatkészítésre jogosult személy harmadik személlyel is készíttethet másolatot, amennyiben ez ingyenesen történik, vagy amennyiben a másolatkészítést papírra vagy hasonló hordozóra, fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzik.

(2) Valamely műről egyedi másolat készítése vagy készíttetése a következő esetekben megengedett:

1. személyes, tudományos célú használatra, amennyiben e célból másolatok készítése szükséges;

2. magángyűjtemény kiegészítése céljából, amennyiben e célból másolatok készítése szükséges és a másolatkészítéshez felhasznált forrás saját példány;

3. műsorsugárzás útján terjesztett mű esetében személyes tájékoztatás céljából, aktuális kérdésekről;

4. bármely egyéb személyes célból, ha:

   a) napilapokban vagy folyóiratokban megjelent, közzétett mű vagy egyedi cikkek rövid kivonatairól van szó;

b) az érintett mű szerzői jogi védelme legalább két éve lejárt.

E rendelkezések az első mondat 2. pontjában említett esetre csak akkor alkalmazhatók, ha az ott említetteken felül

1. a másolatot papírra vagy hasonló hordozóra készítik, fotomechnikai vagy ehhez hasonló eljárással, vagy

2. a használat kizárólag analóg; vagy

3. az archívumok sem közvetve, sem közvetlenül nem szolgálnak haszonszerzési vagy gazdasági célt.

E rendelkezések az első mondat 3. és 4. pontjában foglalt esetekre csak akkor alkalmazhatók, ha az előbb említetteken felül a második mondat 1. vagy 2. pontjában említett feltételek valamelyike teljesül.

(3) A következő esetekben a művek rövid részleteiről, kis terjedelmű művekről vagy napilapokban, folyóiratokban megjelent, illetve a közönség számára hozzáférhetővé tett egyedi cikkekről személyes használat céljából megengedett a másolatok készítése vagy készíttetése:

1. iskolai oktatás részeként, nem kereskedelmi alapon működő képzési és továbbképzési intézményekben, valamint szakmai képzési intézményekben, egy osztálynyi tanuló részére szükséges mennyiségben, vagy

2. államvizsgákhoz és iskolák, felsőoktatási intézmények, nem kereskedelmi alapon működő képzési és továbbképzési intézmények által, valamint szakmai képzés keretében szervezett vizsgákhoz, a szükséges mennyiségben, feltéve, hogy a másolatkészítés e célból szükséges.

(4) Az alábbiak többszörözése, amennyiben az nem a mű kézzel történő lemásolásából áll, csak a jogosult engedélyével vagy a (2) bekezdés 2. pontjában foglalt feltételek teljesülése mellett, illetve olyan esetben, amikor a mű szerzői jogi védelme legalább két éve lejárt, kizárólag személyes használat céljából megengedett:

a) zeneművek grafikus rögzítései (kották);

b) könyvek vagy folyóiratok, ha többé-kevésbé teljes lemásolásukról van szó.

(5) Az (1) bekezdés, a (2) bekezdés 2–4. pontja és a (3) bekezdés 2. pontja nem alkalmazható azokra az adatbázisokra, amelyeknek az elemei elektronikus úton egyénileg hozzáférhetők.

A (2) bekezdés 1. pontja, valamint a (3) bekezdés 1. pontja ezekre az adatbázisokra csak azon feltétel teljesülése esetén vonatkozik, hogy a tudományos célú, oktatást szolgáló felhasználásnak nincs haszonszerzési célja.

(6) A másolatok nem terjeszthetők, és nem hozhatók nyilvánosságra. Ugyanakkor a napilapokból és lejárt védelmi idejű művekből, valamint az olyan eredeti példányokból készített másolatok kölcsönbe adása, amelyek az előbbiek sérült vagy elveszett részleteinek pótlására szolgálnak, nem jogellenes.

(7) A nyilvános konferenciák vagy valamely mű nyilvános bemutatásának vagy előadásának képet vagy hangot rögzítő adathordozóra történő felvétele, képzőművészeti alkotások terveinek és vázlatainak készítése, valamint építészeti alkotásról történő másolatkészítés csak a jogosult engedélyével megengedett.”

12 Az UrhG 54a. §-a így rendelkezik:„Díjfizetési kötelezettség a fénymásolás útján készített másolatok után

(1) Ha a mű jellege miatt számítani lehet arra, hogy azt fénymásolással vagy más hasonló hatású eljárással, az 53. § (1)–(3) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek megfelelően többszörözni fogják, a szerző méltányos díjazást követelhet az ilyen másolatok készítésére szolgáló eszközök gyártójától az ilyen másolatoknak az e készülékek értékesítéséből vagy bármely más formában történő forgalombahozatalából eredő készítése lehetőségének ellentételezéseként. A gyártóval egyetemlegesen kötelezett az a személy is, aki a készüléket a jelen törvény alkalmazási területére kereskedelmi célból behozza vagy újra behozza. A kereskedő csak akkor köteles díjat fizetni, ha félévente legalább 20 készüléket vásárol.

(2) Ha e készülékeket iskolákban, felsőoktatási intézményekben és szakmai képzési intézményekben vagy más képzési és továbbképzési intézményben (oktatási intézmények), kutatóintézetekben, közkönyvtárakban vagy olyan intézményekben használják, amelyek a fénymásolatok készítésére szolgáló készülékeket térítés ellenében bocsátják rendelkezésre, a szerzőnek szintén joga van a készülék üzemeltetőjétől méltányos díjazást követelni.

(3) Az 54. cikk (2) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.”

13 Az UrhG 54d. §-ának és mellékletének megfelelően a készülékekre az 54a. § (1) bekezdése alapján kivetett díj egy 38,35 EUR és 613,56 EUR közötti, attól függően meghatározott összeg, hogy a készülék percenként hány darab másolatot tud készíteni, illetve, hogy színes vagy fekete-fehér fénymásolatokat tud-e készíteni. Ugyanakkor ezektől eltérő összegben is meg lehet állapodni.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-457/11. sz. ügy

14 A VG Wort feljogosított közös jogkezelő szervezet. Kizárólagos hatáskörébe tartozik az irodalmi művek szerzőinek és kiadóinak képviselete Németországban. Ennélfogva jogosult az UrhG 54a. §-ának (1) bekezdése értelmében a szerzőknek járó díjazás megfizetésére kötelezett gyártóktól, importőröktől és forgalmazóktól e díjazást követelni.

15 A VG Wort a saját nevében, valamint egy másik – különféle grafikai művek jogosultjait képviselő – jogkezelő szervezet, nevezetesen a VG Bild-Kunst nevében eljárva egyrészt tájékoztatást kért a 2001. január 1-je óta eladott vagy más módon forgalomba hozott nyomtatók típusairól és az érintett mennyiségekről, másrészt pedig e készülékek kapacitásáról és németországi beszerzési forrásaikról. Ezenfelül a VG Wort annak megállapítását kérte, hogy a Németországban 2001. január 1-je és 2007. december 31-e között forgalmazott személyi számítógépekre, nyomtatókra és/vagy plotterekre kivetett díj formájában a Kyocera, az Epson és a Xerox díjazás megfizetésére köteles. A követelt összegek a VG Bild-Kunsttal kötött megállapodás alapján meghatározott és a *Bundesanzeigerben* (szövetségi közlöny) közzétett díjmértékeken alapultak.

16 A Landgericht Düsseldorf e tájékoztatás iránti kérelemnek teljes egészében helyt adott, és főként azt állapította meg, hogy a Kyocera, az Epson és a Xerox kötelesek díjazást fizetni a VG Wortnak. A Kyocera, az Epson és a Xerox fellebbezése alapján eljáró fellebbviteli bíróság hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet. Egy 2007. december 6-i ítéletre való hivatkozással a Bundesgerichtshof végzésével elutasította a VG Wort által benyújtott felülvizsgálati kérelmet.

17 A Bundesverfassungsgericht megsemmisítette a Bundesgerichtshof határozatát, és az ügyet visszautalta ez utóbbi bíróság elé.

18 Az újabb felülvizsgálati eljárásban a VG Wort az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Az alapeljárás alperesei a felülvizsgálati kérelem elutasítását kérték.

19 Mivel a Bundesgerichtshof úgy ítélte meg, hogy az említett kérelem elbírálása a 2001/29 irányelv értelmezésétől függ, úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Már az olyan esetek vonatkozásában is figyelembe kell-e venni a 2001/29 irányelvet a nemzeti jog értelmezése során, amelyek az irányelv 2001. június 22-i hatálybalépését követően, de 2002. december 22-től való alkalmazhatóságát megelőzően történtek?

2) A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözésnek minősül-e a nyomtatógéppel végzett többszörözés?

3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: akkor is teljesülhetnek-e a többszörözési jog alóli, az irányelv 5. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt kivételek, illetve korlátozások eseteiben járó méltányos díjazással szemben az irányelv által támasztott követelmények az Európai Unió Alapjogi Chartájának [a továbbiakban: a Charta] 20. cikkéből fakadó egyenlő bánásmódhoz való alapvető jogra figyelemmel, ha nem a nyomtatógépek gyártói, importőrei és forgalmazói, hanem egy többszörözésre alkalmas készülékegyüttes valamely más készülékének vagy több más készülékének gyártói, importőrei és forgalmazói a megfelelő díjazás megfizetésének kötelezettjei?

4) Már a 2001/29 irányelv 6. cikkében meghatározott műszaki intézkedések alkalmazásának lehetősége is megszünteti-e az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett méltányos díjazás feltételének alkalmazhatóságát?

5) Megszűnik-e a méltányos díjazás feltételének (az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja) és lehetőségének (lásd az irányelv (36) preambulumbekezdését) alkalmazhatósága, amennyiben a szerzői jogok jogosultja kifejezett vagy hallgatólagos formában hozzájárulását adta művei többszörözéséhez?”

A C-458/11 – C-460/11. sz. ügyek

20 A C-458/11 – C-460/11. sz. ügyek tényállásai és jogi érvelései lényegüket tekintve megegyeznek a C-457/11. sz. ügy tényállásával és jogi érvelésével.

21 A C-457/11. és a C-458/11. sz. ügyben előterjesztett kérdések azonosak. A C-460/11. sz. ügyben az előterjesztett kérdések megegyeznek a C-457/11. sz. ügyben előterjesztett első, második és harmadik kérdéssel. A C-457/11. és C-459/11. sz. ügyekben az első, a negyedik és az ötödik kérdés azonos. A C-459/11. sz. ügyben viszont a második és a harmadik kérdés eltér a C-457/11. sz. ügyben előterjesztett kérdésektől annyiban, hogy nem nyomtatókra, hanem számítógépekre vonatkozik.

22 A C-459/11. sz. ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és a harmadik kérdés a következő:

„2) A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözésnek minősül-e a számítógéppel végzett többszörözés?

3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: akkor is teljesülhetnek-e a többszörözési jog alóli, a 2001/29 irányelv 5. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt kivételek, illetve korlátozások eseteiben járó méltányos díjazással szemben az irányelv által támasztott követelmények a […]

Charta 20. cikkéből fakadó egyenlő bánásmódhoz való alapvető jogra figyelemmel, ha nem a számítógépek gyártói, importőrei és forgalmazói, hanem egy többszörözésre alkalmas készülékegyüttes valamely más készülékének vagy több más készülékének gyártói, importőrei és forgalmazói a megfelelő díjazás megfizetésének kötelezettjei?”

23 A Bíróság elnökének 2011. október 6-i végzése az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából elrendelte a C-457/11 – C-460/11. sz. ügyek egyesítését.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

24 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2001. június 22-étől (a 2001/29 irányelv hatálybalépésétől) 2002. december 22-éig (az annak átültetésére szolgáló határidő lejártáig) terjedő időszak vonatkozásában az irányelv érinti-e a művek és más, jogi védelem alatt álló teljesítmények különböző felhasználásait.

25 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a belső jog alkalmazásakor a nemzeti bíróságok kötelesek a belső jogot úgy értelmezni, hogy a szóban forgó irányelv által elérni kívánt eredmény elérése érdekében a lehető legteljesebb mértékig figyelembe veszik annak szövegét és célját, következésképpen megfelelnek az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdésének. A nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének e követelménye ugyanis az EUM-Szerződés rendszeréből következik, amennyiben lehetővé teszi a nemzeti bíróságoknak, hogy az előttük folyamatban lévő ügyek elbírálása során hatáskörüknek megfelelően biztosítsák az uniós jog teljes érvényesülését (a C-282/10. sz. Dominguez-ügyben 2012. január 24-én hozott ítélet 24. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 A nemzeti bíróságok azon általános kötelezettsége, hogy a nemzeti jogot az irányelvvel összhangban értelmezzék, csak az irányelv átültetésére előírt határidő lejártát követően merül fel (lásd ebben az értelemben a C-212/04. sz., Adeneler és társai ügyben 2006. július 4-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-6057. o.] 115. pontját).

27 Ami közelebbről a 2001/29 irányelvet illeti, annak 10. cikke (2) bekezdéséből az következik, hogy az nem érinti a 2002. december 22. előtt végzett cselekményeket és szerzett jogokat.

28 Miként az az említett 10. cikk (2) bekezdése keletkezésének történetéből, különösen a Bizottság eredeti, 1997. december 10-i [COM(97) 628] javaslatából – amely később a 2001/29 irányelv elfogadásához vezetett – kiderül, a hivatkozott cselekmények mentesítése „azt az általános elvet tükrözi, amely biztosítja, hogy az irányelvnek ne legyen visszaható hatálya, és azt ne lehessen azokra a művek és más szerzői jogi tartalmak hasznosításának cselekményeire alkalmazni, amelyek az irányelv végrehajtására szolgáló határidő napja előtt történtek.”

29 Az előző megfontolásokra való tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001. június 22-étől (a 2001/29 irányelv hatálybalépésétől) 2002. december 22-éig (az annak átültetésére szolgáló határidő lejártáig) terjedő időszak vonatkozásában az irányelv nem érinti a művek és más, jogi védelem alatt álló teljesítmények különböző felhasználásait.

Az ötödik kérdésről

30 Ötödik kérdésével, amelyet célszerű másodikként vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy annak a ténynek, hogy a jogosult, akár kifejezett, akár hallgatólagos formában, engedélyezte művének vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményének a többszörözését,

kihatása van-e arra a méltányos díjazásra, amelyet a 2001/29 irányelv vonatkozó rendelkezései kötelező vagy fakultatív jelleggel előírnak, és hogy az ilyen engedély adott esetben kioltja-e az említett díjazás iránti igényt.

31 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság, konkrétan a magáncélú másolat kivételét illetően, korábban már kimondta, hogy a méltányos díjazás célja kárpótolni a szerzőket a műveiknek engedélyük nélkül készített, magáncélú másolatai miatt érő hátrányért, és ennélfogva azt úgy kell tekinteni, mint a szerzőket az általuk nem engedélyezett ilyen másolatok által érő hátrány ellentételezését (lásd ebben az értelemben a C-467/08. sz. Padawan-ügyben 2010. október 21-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-10055. o.] 39. és 40. pontját).

32 Ezen ítélkezési gyakorlat a 2001/29 irányelv 5. cikkében szereplő többi rendelkezés szempontjából is releváns.

33 Az említett 5. cikkben az uniós jogalkotó már a cikk címében is elkülönítette egymástól egyfelől a szerzőknek a műveik és más, jogi védelem alatt álló teljesítményeik többszörözésének engedélyezésére, illetve megtiltására vonatkozó kizárólagos joga alóli kivételeket, másfelől az ezekre vonatkozó korlátozásokat.

34 Így e kizárólagos jog a körülményekre tekintettel vagy kivételes jelleggel teljesen kizárt, vagy csupán korlátozott. Nincs kizárva az sem, hogy e korlátozás az adott esettől függően részben kizárást, részben korlátozást, sőt, akár az említett jog fenntartását foglalja magában.

35 Ennélfogva a jogalkotás szintjén tett ezen elhatárolásnak mindenképpen jelentőséget kell tulajdonítani.

36 A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) és (3) bekezdése értelmében ezenfelül hangsúlyozni kell, hogy a tagállamok a belső jogukban kivételeket és korlátozásokat vezethetnek be a többszörözés kizárólagos jogára vonatkozóan. Amennyiben valamely tagállam nem él ezzel a lehetőséggel, a jogosultak e tagállamban továbbra is megőrzik a műveik vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeik többszörözésének engedélyezésére vegy megtiltására vonatkozó kizárólagos jogot.

37 Amennyiben valamely tagállam úgy döntött, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) és (3) bekezdésében szereplő rendelkezés értelmében kizár e rendelkezés tárgyi hatálya alól minden olyan jogot, amellyel a jogosultak műveik vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeik többszörözését engedélyezhetik, a jogosultak által adott bárminemű engedélynek az érintett tagállam belső jogában nincs joghatása (semmis). Következésképpen az ilyen cselekménynek semmiféle kihatása nincs a szerzőknek a szóban forgó jogtól megfosztó intézkedés bevezetésével okozott hátrányra, és ennélfogva nem lehet kihatása a méltányos díjazásra sem, függetlenül attól, hogy azt az irányelv értelmében alkalmazandó rendelkezés alapján kötelező vagy fakultatív jelleggel írják-e elő.

38 Ezzel szemben viszont, amikor valamely tagállam úgy dönt, hogy nem zárja ki teljesen a szerzők számára a műveik vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeik többszörözésének engedélyezésére vonatkozó jog érvényesítését, mindössze korlátozza e jogot, akkor azt kell meghatározni, hogy az adott esetben a nemzeti jogalkotó fenn kívánta-e tartani a szerzőket megillető többszörözési jogot.

39 Ha a jelen esetben e többszörözési jogot fenntartották, akkor a méltányos díjazásra vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók, mivel a nemzeti jogalkotó által előírt korlátozás nem teszi lehetővé a szerzők engedélye nélküli többszörözést, és így nem keletkezik ilyen fajta sérelem, amelynek a méltányos díjazás egyfajta ellentételezését képezi. Amennyiben viszont a jelen esetben a többszörözési jogot nem tartották fenn, az engedélyezési cselekménynek nincs semmiféle kihatása a szerzőket ért sérelemre, és ennélfogva nem lehet kihatása a méltányos díjazásra sem.

40 Tekintettel az előbbi megfontolásokra, az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2), illetve (3) bekezdésében foglalt kivétel vagy korlátozás szempontjából egy esetleges olyan cselekménynek, amellyel a jogosult engedélyezte művének vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményének többszörözését, nincs semmiféle kihatása a méltányos díjazásra, függetlenül attól, hogy ez utóbbit kötelező vagy fakultatív jelleggel írják-e elő az irányelv alkalmazandó rendelkezése értelmében.

A negyedik kérdésről

41 Negyedik kérdésével, amelyet harmadikként célszerű vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy a 2001/29 irányelv 6. cikkében említett műszaki intézkedések alkalmazásának lehetősége kiolthatja-e az irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjában foglalt méltányos díjazás követelményét.

Az elfogadhatóságról

42 A Fujitsu, anélkül, hogy kifejezett elfogadhatatlansági kifogást terjesztett volna elő, kétségeit fejezte ki a negyedik kérdésnek az alapeljárásbeli jogvita elbírálása szemponjából vett relevanciáját illetően.

43 Észrevételeiben a Fujitsu lényegében azt állítja, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja nem alkalmazható az alapeljárásbeli jogvitára, mivel az szerinte kizárólag hang-, kép- és audiovizuális felvételek magáncélú többszörözéseire vonatkozik, a számítógépeken rögzített szövegek és képek másolataira azonban nem.

44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatal iránt előterjesztett kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (a C-45/09. sz. Rosenbladt-ügyben 2010. október 12-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-9391. o.] 33.pontja és a C-463/11. sz. L-ügyben 2013. április 18-án hozott ítélet 28. pontja).

45 Márpedig nem tűnik nyilvánvalónak, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának az előterjesztő bíróság által kért értelmezése ne függne össze az alapügy tényállásával vagy tárgyával, vagy hogy a probléma hipotetikus jellegű lenne.

46 Egyébiránt a Fujitsu által felvetett kifogás, amely e rendelkezésnek az alapügyre való alkalmazhatatlanságán alapul, nem az elfogadhatósággal, hanem a negyedik kérdés érdemi részével kapcsolatos.

47 E körülményekre tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdést elfogadhatónak kell minősíteni.

A kérdés érdemi részéről

48 Miként az a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjából következik, a tagállamok belső jogukban kivételt állapíthatnak meg a magáncélú másolat tekintetében, azzal a feltétellel, hogy a jogosultak megkapják azt a méltányos díjazást, amely figyelembe veszi az ezen irányelv 6. cikkében említett műszaki intézkedéseknek a művekre és más, jogi védelem alatt álló teljesítményekre való alkalmazását vagy azok elmaradását.

49 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy miként az a jelen ítélet 31. pontjából következik, a méltányos díjazás célja kárpótolni a szerzőket a magáncélú másolat kivételének bevezetése, illetőleg ennélfogva a védelem alatt álló műveik engedélyük nélküli felhasználása miatt őket érő hátrányért.

50 Egyébként a 2001/29 irányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében „műszaki intézkedés” minden olyan technológia, eszköz vagy alkatrész, amely rendes működése során alapvetően arra szolgál, hogy a művek és más, jogi védelem alatt álló teljesítmények tekintetében megelőzze, illetve megakadályozza a szerzői jog vagy szomszédos jogok jogosultja által nem engedélyezett cselekményeket.

51 Ebből következik, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának szövegében hivatkozott „műszaki intézkedések” azok a technológiák, eszközök vagy alkatrészek, amelyek célja a jogosultak által nem engedélyezett cselekmények megakadályozása, vagyis a szerzői és szomszédos jogok korlátozását képező ezen rendelkezés megfelelő alkalmazásának biztosítása, és ezáltal mindazon cselekmények megakadályozása, amelyek nem tartják tiszteletben az említett rendelkezésben előírt szigorú feltételeket.

52 Márpedig nem a jogosultak, hanem a tagállamok azok, akik bevezetik a magáncélú másolat kivételét, és engedélyezik az ilyen másolatok elkészítése érdekében a művek és más, jogi védelem alatt álló teljesítmények felhasználását.

53 Következésképpen annak a tagállamnak a feladata biztosítani az említett kivétel megfelelő alkalmazását, és korlátozni a jogosultak által nem engedélyezett cselekményeket, amely e kivétel bevezetésével lehetővé tette a magáncélú másolatok készítését.

54 Ebből következik, hogy az a tény, hogy valamely tagállam nem biztosította a magáncélú másolat kivételének megfelelő alkalmazását, nem vonja maga után a jogosultaknak járó méltányos díjazásra való igény megszűnését, akiket ezenkívül további hátrány érhet, éppen az említett tagállam ezen mulasztása miatt.

55 Ebből kifolyólag hangsúlyozni kell, hogy a 2001/29 irányelv (52) preambulumbekezdése szerint a jogosultak saját maguk által alkalmazott műszaki intézkedéseket is igénybe vehetnek, amelyek összeegyeztethetők a magáncélú másolat kivételével, és lehetővé teszik az e kivétel által megvalósítani kívánt cél elérését. Ezeket a műszaki intézkedéseket a tagállamoknak bátorítaniuk kell.

56 Így, azok a műszaki intézkedések, amelyeket a jogosultak alkalmazhatnak, úgy értendők, mint olyan technológiák, eszközök és alkatrészek, amelyek jellegüknél fogva biztosítani tudják a magáncélú másolat kivétele által elérni kívánt cél megvalósítását, és megakadályozzák vagy korlátozzák az e kivétel körében a tagállamok által nem engedélyezett többszörözéseket.

57 Figyelemmel e műszaki intézkedések alkalmazásának önkéntes jellegére, mégha e lehetőség létezik is, az említett intézkedések alkalmazása hiánya nem vonhatja maga után a méltányos díjazásra való igény megszűnését.

58 Ugyanakkor az érintett tagállam a jogosultaknak járó díjazás konkrét szintjét függővé teheti ezen műszak intézkedések alkalmazásától vagy azok elmulasztásától, annak érdekében, hogy a jogosultakat hatékonyan ösztönözze azok megtételére, és hogy ezáltal a jogosultak önként is hozzájáruljanak a magáncélú másolat kivételének megfelelő alkalmazásához.

59 Az előző megfontolásokra való tekintettel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 6. cikkében említett műszaki intézkedések alkalmazásának lehetősége nem szüntetheti meg az ugyanezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában előírt méltányos díjazás követelményét.

A második és a harmadik kérdésről

60 Második és harmadik kérdésével, amelyeket célszerű utolsóként és együtt vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy „a fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözésnek” a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett fogalmát úgy kell-e értelmezni, hogy az magában foglalja a nyomtató és személyi számítógép segítségével készített többszörözéseket is, főként olyankor, amikor e készülékeket egymással összekötik, és ilyen esetben melyik személyt kell a méltányos díjazás megfizetésére kötelezettnek tekinteni.

61 Először is emlékeztetni kell rá, hogy a 2001/29 irányelv 2. cikke értelmében a tagállamok főszabály szerint biztosítják a szerzők és szomszédos jogi jogosultak számára műveik vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeik tekintetében a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát.

62 Ugyanakkor ezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében a tagállamok a szerzőknek vagy szomszédos jogi jogosultaknak a műveik vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeik többszörözésére vonatkozó kizárólagos joga alól kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg a papíron vagy hasonló hordozón történő, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözés tekintetében, feltéve, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek (a továbbiakban: a papíron vagy hasonló hordozón történő többszörözés kivétele).

63 Elöljáróban kiemelendő, hogy az ügy irataiban semmi nem utal arra, hogy az a kérdés, hogy adott esetben milyen jellegűnek kell lennie annak az eredeti példánynak, amelyről a másolatot készítik, releváns az alapeljárásbeli jogvita elbírálása szempontjából. E tekintetben tehát nem szükséges határozni.

64 Miként az a 2011/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának szövegéből következik, az irányelv különbséget tesz a másolatot tartalmazó hordozóeszköz, nevezetesen a papír vagy ahhoz hasonló hordozó, és az e többszörözés érdekében alkalmazott módszer, nevezetesen a fotomechanikai vagy ahhoz hasonló hatású eljárások között.

65 Először is, ami a hordozóeszközt, vagyis azt az anyagi formában megjelenő elemet illeti, amelyen az adott mű vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítmény másolata található, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának szövege kifejezetten megemlíti a papírt, amelyhez hozzákapcsol hasonló feltételek mellett egy másik olyan terméket, amelynek hasonló tulajdonságokkal kell rendelkeznie, vagyis a papírhoz hasonlatosnak és azzal egyenértékűnek kell lennie.

66 Ebből következik, hogy nem tartoznak az e rendelkezésben említett kivétel tárgyi hatálya alá azok a hordozók, amelyek nem rendelkeznek a papírhoz hasonlatos és azzal egyenértékű tulajdonságokkal. Ugyanis, ha ez nem így lenne, akkor e kivétel hatékony érvényesülése nem lenne biztosítható, különös figyelemmel a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjában foglalt kivételre, amely a „bármely hordozóra történő többszörözésre” vonatkozik.

67 Ebből az következik, hogy ki kell zárni a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának tárgyi hatálya alól valamennyi nem analóg másolásra alkalmas hordozót, azaz főként a digitálisakat, hiszen, amint arra a főtanácsnok indítványának 63. pontjában rámutatott, „ahhoz, hogy többszörözésre szolgáló hordozóként a papírhoz hasonló legyen, a hordozófelületnek meg kell tudnia jelenítenie az emberi érzékszervek általi észlelésre alkalmas fizikai ábrázolást”.

68 Ezt követően, ami a papírra vagy más hasonló hordozóra való másolást lehetővé tevő módszert illeti, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának szövegéből az következik, hogy az nem csak a fotomechanikai eljárásra, hanem valamennyi, „ehhez hasonló hatású eljárásra” is vonatkozik, nevezetesen minden olyan egyéb eljárásra, amelynek segítségével a fotomechanikai eljárás útján kapott eredményhez hasonló eredmény, vagyis valamely mű vagy más, jogi védelem alatt álló tejesítmény analóg megjelenítése érhető el.

69 Ezt a következtetést erősíti meg egyébként a 2001/29 irányelv elfogadását megelőző [COM(97) 628] bizottsági javaslat indokolása is, amely szerint az érintett kivétel nem az alkalmazott módszeren alapul, hanem inkább az elérni kívánt eredményen.

70 Amennyiben ez az eredmény biztosított, a műveletek száma vagy a szóban forgó többszörözés folyamata során alkalmazott módszer vagy módszerek jellege kevésbé számít, már amennyiben ezen egységes folyamat nem elkülöníthető különböző elemei és szakaszai ugyanazon személy felügyelete mellett valósulnak meg, és közülük mindegyik a műnek vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítménynek papírra vagy ahhoz hasonló hordozóra történő másolására irányul.

71 Ezt az értelmezést segíti elő a 2001/29 irányelv (2) és (5) preambulumbekezdése is, amelyek szerint a 2001/29 irányelv célja az információs társadalom fejlődésének elősegítése érdekében egy uniós szintű, átfogó és rugalmas szabályozási keret létrehozása, valamint a szerzői jog és a szomszédos jogok területén a jelenlegi jogszabályok módosítása és kiegészítése azon technológiai fejlődés figyelembevétele érdekében, amelynek hatására a védett művek új felhasználási módjai jelentek meg (a C-283/10. sz. Circul Globus Bucureşti ügyben 2011. november 24-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-12031. o.] 38. pontja).

72 Ebből az következik, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjával – a jelen ítélet 70. pontjában tett pontosításokra figyelemmel – nem ellentétes az, ha az e rendelkezés szövegében említett folyamat során különféle készülékeket használnak, ideértve a digitális célra szánt készülékeket is.

73 Másodszor, ami azt a kérdést illeti, hogy az ilyen, többféle – analóg célra, illetve digitális célra szolgáló – készüléket egymással kombináló folyamat során melyik személyt kell a méltányos díjazás megfizetésére kötelezett személynek tekinteni, elöljáróban emlékeztetni kell a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatára, amely ugyan a magáncélú másolat kivételére vonatkozik, ugyanakkor analógia útján alkalmazható a papíron vagy hasonló hordozón történő többszörözés kivételére is, természetesen feltéve, hogy a Charta 20. cikkében szereplő egyenlő bánásmód alapjogát tiszteletben tartják.

74 Ami azon személy meghatározását illeti, akit a méltányos díjazás megfizetésére kötelezett személynek kell tekinteni, a Bíróság korábban már kimondta, hogy a 2001/29 irányelv rendelkezései nem szabályozzák kifejezetten, hogy kinek kell az említett díjazást fizetnie, így a tagállamok széles körű mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek e tekintetben (lásd ebben az értelemben a C-462/09. sz. Stichting de Thuiskopie ügyben 2011. június 16-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-5331. o.] 23. pontját).

75 Ennek megállapítása után, mivel a „méltányos díjazás” fogalma az uniós jog önálló fogalma, a Bíróság – miként arra a jelen ítélet 31. pontja emlékeztet – pontosította, hogy e díjazás célja kárpótolni a szerzőket a műveiknek engedélyük nélkül készített, magáncélú másolatai miatt érő hátrányért, és ennélfogva azt úgy kell tekinteni, mint a szerzőket az általuk nem engedélyezett ilyen másolatok által érő hátrány ellentételezését. Így főszabály szerint az elszenvedett hátrány megtérítése az e hátrányt

okozó személyre hárul – nevezetesen arra, aki a védelem alatt álló műről a jogosult előzetes engedélye nélkül másolatot készített –, hogy így finanszírozza az említett jogosultnak megfizetésre kerülő díjazást (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Padawan-ügyben hozott ítélet 44. és 45. pontját).

76 A Bíróság ugyanakkor elismerte, hogy figyelemmel a méltányos díjazás ilyen rendszerének gyakorlati nehézségeire, a tagállamok visszamehetnek a másolatkészítési folyamat korábbi szakaszaira is, és a méltányos díjazás finanszírozása érdekében bevezethetik a „magáncélú másolat után járó díjat" az érintett magánszemélyek helyett azon személyek tekintetében, akik a digitális többszörözésre alkalmas berendezésekkel, készülékekkel és adathordozókkal rendelkeznek, és akik e címen érdemben vagy ténylegesen e berendezéseket magánszemélyek rendelkezésére bocsátják, vagy ez utóbbiak számára többszörözésre irányuló szolgáltatást nyújtanak, hiszen az ilyen rendszer lehetővé teszi a teherviselők számára a díj költségének a magánfelhasználókra történő áthárítását, és így ez utóbbiak viselik a magáncélú másolat után fizetendő díj terhét (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Padawan-ügyben hozott ítélet 46. és 49. pontját, valamint a fent hivatkozott Stichting de Thuiskopie ügyben hozott ítélet 27. és 28. pontját).

77 Ezt az ítélkezési gyakorlatot *mutatis mutandis* a papíron vagy hasonló hordozón történő többszörözés kivételére alkalmazva főszabály szerint arra a személyre hárul a jogosultaknak később átutalásra kerülő díjazás viselése, aki ilyen többszörözést végzett. Ugyanakkor a tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy figyelemmel a gyakorlatban tapaszalt nehézségekre, adott esetben olyan díjat vezetnek-e be, amely azokat a személyeket sújtja, akik azokkal készülékekkel rendelkeznek, amelyekkel a többszörözést végezték.

78 Amennyiben a szóban forgó másolatokat egyetlen folyamat során végzik el, készülékek láncolata segítségével, a tagállamok a másolatkészítés korábbi szakaszaira is visszamehetnek, és adott esetben olyan rendszert is bevezethetnek, amelyben a méltányos díjazást az e láncolat részét képező, e folyamatot önálló módon lehetővé nem tevő készülékekkel rendelkező személyek fizetik meg, amennyiben e személyek át tudják hárítani e díjat az ügyfeleikre. Ugyanakkor az ilyen egységes folyamat következtében a jogosultak által elszenvedett hátrány ellentételezéseként járó méltányos díjazás teljes összege nem térhet el lényegesen az egyetlen eszköz segítségével végzett többszörözésre meghatározott díjtól.

79 E feltételek mellett valamennyi érintett egyenlő bánásmódhoz való alapvető joga tiszteletben tarthatónak tűnik.

80 Az előző megfontolásokra figyelemmel, a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözésnek" a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a nyomtató és személyi számítógép segítségével készített többszörözéseket olyankor is, amikor e készüléket egymással összekötik. Ilyen esetben a tagállamok bevezethetnek olyan rendszert is, amely szerint a méltányos díjazást a műveknek vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeknek egy adott hordozóra történő másolásának egységes folyamatát önálló módon lehetővé nem tevő készülékekkel rendelkező személyek fizetik meg, amennyiben e személyek át tudják hárítani e díjat az ügyfeleikre, feltéve, hogy az ilyen egységes folyamat következtében a szerző által elszenvedett hátrány ellentételezéseként járó méltányos díjazás teljes összege nem tér el lényegesen az egyetlen eszköz segítségével végzett többszörözésre meghatározott díjtól.

A költségekről

81 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A 2001. június 22-étől (az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanács irányelv hatálybalépésétől) 2002. december 22-éig (az annak átültetésére szolgáló határidő lejártáig) terjedő időszak vonatkozásában az irányelv nem érinti a művek és más, jogi védelem alatt álló teljesítmények különböző felhasználásait.**

2) **A 2001/29 irányelv 5. cikke (2), illetve (3) bekezdésében foglalt kivétel vagy korlátozás szempontjából egy esetleges olyan cselekménynek, amellyel a jogosult engedélyezte művének vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményének többszörözését, nincs semmiféle kihatása a méltányos díjazásra, függetlenül attól, hogy ez utóbbit kötelező vagy fakultatív jelleggel írják-e elő az irányelv alkalmazandó rendelkezése értelmében.**

3) **A 2001/29 irányelv 6. cikkében említett műszaki intézkedések alkalmazásának lehetősége nem szüntetheti meg az ugyanezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában előírt méltányos díjazás követelményét.**

4) **A „fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözésnek” a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a nyomtató és személyi számítógép segítségével készített többszörözéseket olyankor is, amikor e készüléket egymással összekötik. Ilyen esetben a tagállamok bevezethetnek olyan rendszert is, amely szerint a méltányos díjazást a műveknek vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeknek egy adott hordozóra történő másolásának egységes folyamatát önálló módon lehetővé nem tevő készülékekkel rendelkező személyek fizetik meg, amennyiben e személyek át tudják hárítani e díjat az ügyfeleikre, feltéve, hogy az ilyen egységes folyamat következtében a szerző által elszenvedett hátrány ellentételezéseként járó méltányos díjazás teljes összege nem tér el lényegesen az egyetlen eszköz segítségével végzett többszörözésre meghatározott díjtól.**

Aláírások